

การประชุมสมาคมศาลปกครองสูงสุดระหว่างประเทศ ครั้งที่ 11

ณ กรุง CARTAGENA COLUMBIA

เรื่อง

“ผู้พิพากษาศาลปกครองและกฎหมายสิ่งแวดล้อม”

โดย

MARCO VILILLA & GUSTAVO SALDARRIAGA

ด้วยความร่วมมือของ

Alejandra Sarazar, Catalina Saavedra, Manuela Duque y Laura Cardozo

แปลโดย สงกรานต์ ป่องบุญจันทร์

ทนายความประจำมูลนิธินิติธรรมสิ่งแวดล้อม

สารบัญ

1. แหล่งที่มาของกฎหมายสิ่งแวดล้อม.....	3
2. อำนาจของผู้พิพากษาศาลปกครองในเรื่องสิ่งแวดล้อม.....	10
3. กระบวนพิจารณา.....	13
1) การเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม.....	13
2) วิธีพิจารณา.....	15
3) อำนาจศาล.....	17
4. การบังคับตามคำสั่งศาล.....	22

1. แหล่งที่มาของกฎหมายสิ่งแวดล้อม

1) แหล่งที่มาของกฎหมายสิ่งแวดล้อมระดับชาติได้แก่อะไรบ้าง (รัฐธรรมนูญ, กฎหมายที่ออกโดยรัฐสภา....?) เจ้าหน้าที่ที่สามารถใช้กฎหมายดังกล่าวคือใคร (รัฐบาล, รัฐสภา, เจ้าหน้าที่รัฐ, หน่วยงานทางปกครอง หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น)

แหล่งที่มาของกฎหมาย

แหล่งที่มาของกฎหมายสิ่งแวดล้อมระดับประเทศ ได้แก่ รัฐธรรมนูญ และพระราชบัญญัติ สำหรับประเทศที่เพิ่งมีรัฐธรรมนูญมาไม่นาน (ไม่เกิน 30 ปี) แหล่งที่มาหลักของกฎหมายสิ่งแวดล้อม จะมาจากรัฐธรรมนูญ และจะนำไปสู่การปฏิบัติโดยกฎหมายระดับพระราชบัญญัติและกฎหมายลำดับรองอื่น ๆ เช่น กรณีของประเทศลาตินอเมริกา ส่วนในประเทศที่มีรัฐสภา แหล่งที่มาหลักของกฎหมายสิ่งแวดล้อม คือ พระราชบัญญัติ และจะนำไปสู่การปฏิบัติโดยกฎหมายลำดับรองอื่น ๆ เช่น ประเทศในกลุ่มสหภาพยุโรป เอเชียและแอฟริกา โดยมีข้อยกเว้นไม่มากนัก แหล่งที่มาของกฎหมายสิ่งแวดล้อม คือ รัฐธรรมนูญ (ไทยและไอเวอรี่โคสต์)

สำหรับ 43 ประเทศที่เข้าร่วมประชุมในครั้งนี้ (ดูเอกสารประกอบ 1) มีบางประเทศได้ให้รายละเอียดเกี่ยวกับกฎเกณฑ์ด้านสิ่งแวดล้อมมาด้วย เช่น ประเทศโคลัมเบีย ที่มีกฎเกณฑ์ในรัฐธรรมนูญ 28 เรื่อง มีกฎหมาย 22 ฉบับ มีกฎกระทรวง 40 ฉบับและ มติอีก 23 มติ ส่วนในประเทศอื่น กฎเกณฑ์เน้นไปที่กฎหมายไม่กี่ฉบับ เช่น กรณีของ อียิปต์ ซาอุด์ อังการีและอิสราเอล แนวทางทั้งสองนี้เป็นแนวทางที่ไม่ได้ขัดแย้งกัน แต่ทั้งสองฝ่ายได้เดินตามประเพณี สภาพทางภูมิศาสตร์และขนาดความกว้างใหญ่ของประเทศ ระบบการเมือง ทรัพยากรธรรมชาติและปัญหาสิ่งแวดล้อมที่แต่ละประเทศเผชิญ

แหล่งที่มาและวิวัฒนาการของกฎเกณฑ์ทางสิ่งแวดล้อมค่อนข้างจะขยายตัวเพิ่มขึ้นมากในช่วงหลายปีที่ผ่านมา อันเป็นผลมาจากความท้าทายที่มีมาอย่างต่อเนื่องของปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นในช่วงท้ายของศตวรรษที่ยี่สิบ และสภาพปัญหาได้เป็นตัวขับเคลื่อนให้มีการบัญญัติกฎหมายสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมากตลอดมา

นอกจากกฎหมายสิ่งแวดล้อมทั่วไปแล้ว ด้วยเหตุที่ประเด็นสิ่งแวดล้อมเป็นเรื่องที่มีความเกี่ยวพันถึงระดับโลก หลาย ๆ ประเทศจึงได้มีการพัฒนากฎหมายพิเศษขึ้น เพื่อเป็นกลไกในการควบคุมในเรื่องใดเรื่องหนึ่งเป็นพิเศษที่ครอบคลุมปัญหาและความท้าทายด้านสิ่งแวดล้อมที่กำลังเผชิญ ในบรรดาเรื่องต่าง ๆ ที่หลากหลาย เรื่องที่มีกฎเกณฑ์มากกว่าเรื่องอื่น ๆ ได้แก่ เรื่องน้ำ มลพิษ เหมืองแร่ การประมง ภูเขา การป้องกันความเสี่ยงทางเทคโนโลยีและธรรมชาติ ชยะพิษ การปกป้องสิ่งแวดล้อมทางทะเล GMOs และ ความรับผิดชอบทางสิ่งแวดล้อม เหล่านี้ทำให้สรุปได้ว่าแหล่งที่มาของกฎเกณฑ์ เช่น กฎกระทรวง หรือกฎระเบียบที่มีผลบังคับเฉพาะในบางพื้นที่ ถูกบังคับใช้เกือบจะเป็นการเฉพาะต่อกิจกรรม(ทางเศรษฐกิจ) ในแต่ละภาคส่วน เช่น ภาคการท่องเที่ยว, ภาคการเกษตร หรือ ต่อการใช้ประโยชน์ในทรัพยากรธรรมชาติ เช่น การประมง, การทำเหมืองแร่, การขุดเจาะน้ำมัน

เนื่องจากพัฒนาการของการบัญญัติกฎหมายที่มีอย่างกว้างขวางและจำเป็นในการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับนโยบายด้านสิ่งแวดล้อม บางประเทศที่เป็นรัฐเดี่ยวได้เห็นถึงความจำเป็นในการรวบรวมกฎหมายสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ เข้าเป็นประมวลกฎหมายสิ่งแวดล้อมฉบับเดียว ที่กฎเกณฑ์ทั้งหมดในการกำกับควบคุมถูกรวมไว้ด้วยกันอย่างที่เหมาะสม เช่น กรณีของประเทศฝรั่งเศส สวีเดน และ โคลัมเบีย

ส่วนกฎหมายของประเทศที่เป็นรัฐรวมนั้นจะมีกฎหมายทั่วไปที่บังคับใช้ทั่วทั้งประเทศ แต่ก็จะมีกฎหมายพิเศษเฉพาะเรื่องที่ยื่นอยู่กับรัฐต่าง ๆ เช่น กรณีของประเทศแคนาดา

ผู้มีอำนาจ

เกี่ยวกับผู้มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม จะมีความแตกต่างกันไปตามโครงสร้างของรัฐ ว่าเป็นรัฐเดี่ยวหรือรัฐรวม ในกรณีที่เป็นรัฐรวมการดำรงอยู่ของสถาบันที่ดูแลประเด็นสิ่งแวดล้อมจะแตกต่างกันไปในแต่ละรัฐ โดยอำนาจผูกพันและการบังคับได้ของคำสั่งขึ้นอยู่กับผู้พิพากษาที่จะเป็นผู้ให้ความกระจ่าง

ในประเทศที่เป็นรัฐเดี่ยว ผู้มีอำนาจเป็นได้ทั้งรัฐบาลและรัฐสภา ในบางกรณีจะมีผู้มีอำนาจเฉพาะเหนือพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่งแต่ก็จะมีอำนาจจำกัดมาก เช่นกรณีของประเทศฝรั่งเศสซึ่งมีเจ้าหน้าที่ด้านสิ่งแวดล้อมจำนวนมาก แต่มีอำนาจน้อยเมื่อเทียบกับสถาบันอื่นที่เกี่ยวข้อง (รัฐบาล, รัฐสภา) ในรัสเซียก็มีหน่วยงานชื่อต่าง ๆ เช่น หน่วยงานสหพันธ์เพื่อจัดการสิ่งแวดล้อม หน่วยงานสหพันธ์เพื่อทรัพยากรน้ำ หน่วยงานสหพันธ์เพื่อติดตามตรวจสอบสิ่งแวดล้อมและพลังงานน้ำ หน่วยงานสหพันธ์เพื่อป่าไม้ ส่วนที่เดนมาร์กได้แก่หน่วยงานเพื่อธรรมชาติ ที่สโลวาเนีย ได้แก่ หน่วยงานเพื่อความปลอดภัยทางนิวเคลียร์และหน่วยงานทางสิ่งแวดล้อม (หน่วยงานสูงสุดคือ กระทรวงสิ่งแวดล้อมและการเกษตร)

อำนาจของรัฐสภาคือ การตรากฎหมาย ส่วนระดับรัฐบาล (ระดับประเทศ, หน่วยงานระดับท้องถิ่น) คือการปรับใช้กฎหมาย

อย่างไรก็ตาม แม้ผู้มีอำนาจในพื้นที่และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะไม่มีคุณลักษณะและอำนาจทางนิติบัญญัติ แต่พวกเขาก็มีหน้าที่ในทางปกครองนั่นคือความสามารถในการควบคุมดูแลในพื้นที่ของตนเอง ดังนั้นพวกเขาจึงอยู่ภายใต้กฎเกณฑ์ทั่วไปของรัฐสภาหรือภายใต้อำนาจของรัฐบาลกลาง (โคลัมเบีย, ฟินแลนด์, เดนมาร์ก)

ยังมีต้นแบบอื่น ๆ ที่ผู้มีอำนาจสามารถออกกฎหมายในระดับรองลงมาได้ เช่น กรณีของประเทศ มอลต้า ที่เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบต่อประเด็นสิ่งแวดล้อม คือ

เจ้าหน้าที่สิ่งแวดล้อมและการวางแผน และ เจ้าหน้าที่สุขภาพและความปลอดภัยจากการประกอบอาชีพ

2) อะไรคือแหล่งที่มาของกฎหมายในระดับระหว่างประเทศ (กฎหมายมหาชนระหว่างประเทศทั่วไป, สนธิสัญญาระดับภูมิภาค) ที่เกี่ยวกับกฎหมายสิ่งแวดล้อมที่ผู้พิพากษาต้องบังคับใช้ ?

ทุกประเทศที่ลงนามในกฎบัตรองค์การสหประชาชาติล้วนเป็นผู้ลงนามในสนธิสัญญาระหว่างประเทศ อันทำให้เกิดแหล่งที่มาของกฎหมายในระดับระหว่างประเทศที่ศาลอ้างถึงในประเด็นของกฎหมายสิ่งแวดล้อม สนธิสัญญาบางฉบับมีลักษณะครอบคลุมทั่วโลก ขณะที่ฉบับอื่น ๆ มีลักษณะครอบคลุมระดับภูมิภาค บางฉบับมีลักษณะเฉพาะเจาะจงลงไป

สนธิสัญญาหลักที่ประเทศต่าง ๆ อ้างถึงเป็นการทั่วไป ได้แก่

- Convention United Nations Framework on Climate Change (Rio de Janeiro 1992)
- Kyoto Protocol on Climate Change (1997)
- Aarhus Convention on Access to Information, Public Participation in Decision-making and Access to Justice in Environmental Matters (1998)
- Convention for the conservation of biodiversity and the protection of wilderness areas in environmental priority (1989)
- Ramsar Convention on Wetlands (1971)
- Convention on the Protection of Cultural Heritage (Paris 1972)

- Convention on the Conservation of Wildlife and Natural Habits (Bern, 1979)
- Vienna Convention for the Protection of the Ozone Layer (1977)
- Basel Convention on the Control of Trans boundary Movements of Hazardous Wastes and their Disposal (1989)
- Tampere Convention on the Provision of Telecommunication Resources for Disaster Mitigation and Relief Operations (1998)
- The Convention on Biological Diversity (1992)
- Montreal Protocol on Substances that Deplete the Ozone Layer (1989)

สนธิสัญญาหลักระดับภูมิภาคหรือระดับเฉพาะประเทศที่มีการอ้างอิงถึง ได้แก่

- Convention on the conservation of wildlife and the natural environment (Bern 1979)
- The Convention on Migratory Species (Bonn 1983)
- Central American Convention for the Protection of the Environment
- Protection and Sustainable Development of the Alps (1991)
- Convention on the Danube River
- London Convention for the Prevention of Marine Pollution 1972-1976)
- Bilateral Agreement between the Government of the Slovak Republic and the Government of Hungary on cooperation in the field of environmental protection and nature conservation

- African Convention on the Conservation of Nature and Natural Resources (Algiers 1968)
- Convention of Biological Diversity (1941-1999)
- Phom-Pen Agreement for the use of resources of the lower Mekong Basin (1951)

สำหรับประเทศในสหภาพยุโรป นอกจากกฎหมายระหว่างประเทศที่ได้กล่าวถึงมาแล้ว แหล่งที่มาของกฎหมายระหว่างประเทศด้านสิ่งแวดล้อมที่สำคัญที่สุดคือ กฎหมายสหภาพยุโรป ซึ่งเมื่อพิจารณาถึงลำดับชั้นของกฎหมายสหภาพยุโรปแล้ว ถือว่าเป็นแหล่งที่มาหลักทั้งภายในและภายนอกประเทศ

3) ผู้พิพากษาศาลปกครองได้นำหลักการทั่วไปของกฎหมายสิ่งแวดล้อมมาบังคับใช้หรือไม่ พวกเขาได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักการดังกล่าวหรือไม่

ในหลายประเทศมีแนวโน้มที่ผู้พิพากษาจะนำเอาหลักการทั่วไปของกฎหมายสิ่งแวดล้อมมาปรับใช้ หลักการทั่วไปที่ถูกอ้างอิงมากที่สุด ได้แก่ หลักการป้องกันไว้ก่อน หลักการเรื่องข้อมูลข่าวสาร หลักการมีส่วนร่วม (ฝรั่งเศส) หลักผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่าย (ตัวอย่างบางประเทศ เช่น ฝรั่งเศส, เยอรมัน, เบลเยียม, ไชปรัส, ฮอลแลนด์, อินโดนีเซีย, สาธารณรัฐเชค, สวิสเซอร์แลนด์, สโลเวเนีย, โคลัมเบีย) หลักการของการปกป้องคุ้มครองระดับสูงสุด (เยอรมัน) หลักความสุจริตทางสิ่งแวดล้อม (สโลเวเนีย, เยอรมัน) หลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน (เยอรมัน, ตุรกี, สวิสเซอร์แลนด์, สโลเวเนีย) หลักบูรณาการ (สโลเวเนีย) หลักความร่วมมือ (สโลเวเนีย, สวิสเซอร์แลนด์, เยอรมัน, สาธารณรัฐเชค)

เป็นที่น่าสนใจว่าในประเทศชาติ ไอออร์โคสต์ และ เซเนกัล องค์คณะที่พิจารณาคดีปกครองหรือศาลที่พิจารณาคดีปกครองไม่รับพิจารณาคดีสิ่งแวดล้อมมาจนถึงปัจจุบัน ทำให้หลักการต่าง ๆ ไม่ถูกนำมาปรับใช้หรือพัฒนา เช่นเดียวกับประเทศตุรกีที่มีหลักการทั่วไปแต่ไม่ได้ถูกนำมาปรับใช้

โดยหลักเกณฑ์ทั่วไปแล้วศาลจะปรับใช้และมีส่วนในการพัฒนาหลักการทั่วไป โดยในส่วนต้นของคำพิพากษาจะเป็นส่วนที่ศาลตีความกฎหมาย ซึ่งต้องถือว่าศาลได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักการทั่วไปของกฎหมายสิ่งแวดล้อมแล้ว หลักการหนึ่งที่ได้รับควมใส่ใจมากคือ หลักความพอสมควรแก่เหตุและการตีความหลักการดังกล่าว

อย่างไรก็ตาม มีหลายประเทศที่การปรับใช้หลักการทางกฎหมายเป็นความรับผิดชอบของผู้พิพากษาศาลปกครอง แต่พัฒนาการของมันก็สัมพันธ์กันกับศาลรัฐธรรมนูญและศาลปกครองสูงสุด (คอสตาริกา) ในกรณีอื่น ๆ ที่ไม่มีศาลปกครอง (มอลตา) ผู้มีส่วนในการพัฒนาคือ ศาลด้านการสอบและวางแผนสิ่งแวดล้อมและศาลอุทธรณ์ที่มีอำนาจพิจารณาเรื่องดังกล่าว

ในกรณีของประเทศนอร์เวย์ที่ไม่มีศาลปกครองทำให้คดีสิ่งแวดล้อมได้รับการพิจารณาเช่นเดียวกับคดีแพ่งและถูกตัดสินโดยศาลยุติธรรม ดังนั้น ศาลจึงได้ปรับใช้และมีส่วนในการพัฒนาหลักการภายใต้เขตอำนาจของตน

4) กฎหมายสิ่งแวดล้อมได้รับการพิจารณาว่าเป็นเช่นเดียวกับสิทธิมนุษยชนหรือสิทธิขั้นพื้นฐานในรัฐธรรมนูญหรือสนธิสัญญาหรือไม่

58% ของประเทศที่เข้าร่วมประชุมยอมรับกฎหมายสิ่งแวดล้อมในฐานะที่เป็นสิทธิมนุษยชนและ 42% ในฐานะสิทธิขั้นพื้นฐาน ส่วนในระดับภูมิภาคนั้นในทวีปอเมริกา 67% ถือเป็นสิทธิขั้นพื้นฐาน ในทวีปแอฟริกา 62% ในทวีปยุโรป 58% ในทวีปเอเชีย 67% ถือเป็นสิทธิมนุษยชน

เมื่อพิจารณาสถานการณ์ที่กล่าวมา จำเป็นต้องระบุให้ชัดเจนดังต่อไปนี้

- ขณะที่แนวโน้มคือการยอมรับในฐานะสิทธิขั้นพื้นฐานหรือสิทธิมนุษยชน ในบางประเทศยอมรับมากกว่านั้นคือยอมรับในฐานะสิทธิรวมหมู่หรือสิทธิขั้นพื้นฐานของกลุ่มทางสังคม (โคลัมเบีย, เนเธอร์แลนด์)
- ในกรณีของประเทศมอลตา เป็นหน้าที่ของประชาชนทุกคนที่ต้องร่วมกับรัฐในการปกป้องสิ่งแวดล้อม แต่ไม่รวมถึงธรรมชาติหรือสิ่งจำเป็นของมนุษย์
- ในกรณีของไอวอรีโคสต์ ได้รับการยอมรับทั้งในฐานะสิทธิขั้นพื้นฐานและความเป็นมนุษย์
- ในแคนาดา ไม่ได้รับการยอมรับในฐานะสิทธิมนุษยชนหรือสิทธิขั้นพื้นฐานแต่เพียงอย่างเดียว อย่างไรก็ตามในจังหวัด Quebec ลักษณะดังกล่าวได้รับการยอมรับเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานในสาธารณรัฐ อย่างไรก็ตามเมื่อข้อขัดแย้งได้เข้าสู่กระบวนการศาล ตัวอย่างเหล่านี้ไม่ได้ถูกยอมรับหรือปรับใช้ดังเช่นที่กล่าวมา
- ในสหภาพยุโรปบางประเทศ (เยอรมัน, ออสเตรีย) ไม่ยอมรับในฐานะสิทธิขั้นพื้นฐานหรือสิทธิมนุษยชนในกฎหมายภายใน แต่ยอมรับ Brussels's guidelines ว่ามีฐานะเป็นสิทธิมนุษยชน

- ประเทศอังกฤษยอมรับเรื่องสิ่งแวดล้อมในฐานะของสนธิสัญญาแต่ไม่ยอมรับในฐานะรัฐธรรมนูญ โดยขอบเขตของการคุ้มครองเป็นไปตามสนธิสัญญาของสหภาพยุโรปว่าด้วยสิทธิมนุษยชน
- ในกรณีอื่น ๆ ที่รัฐธรรมนูญไม่ได้รับรองสิ่งแวดล้อมในฐานะสิทธิขั้นพื้นฐานหรือสิทธิมนุษยชน ผู้พิพากษาก็พิจารณาถึงแง่มุมทางรัฐธรรมนูญในการสนับสนุนสิทธิในสุขภาพ ความปลอดภัยและสุขภาพที่ดีของสิ่งแวดล้อมเช่นในกรณีของประเทศลิทัวเนีย

2. อำนาจของผู้พิพากษาศาลปกครองในประเด็นสิ่งแวดล้อม

1) คดีสิ่งแวดล้อมอยู่ภายใต้อำนาจพิจารณาของผู้พิพากษาศาลปกครองทั้งหมดหรือเพียงบางส่วน ศาลยุติธรรมมีอำนาจในการพิจารณาด้วยหรือไม่ มีศาลชำนาญพิเศษเพื่อพิจารณาหรือไม่

ไม่มีศาลชำนาญพิเศษที่มีอำนาจพิจารณาคดีสิ่งแวดล้อม เพราะอำนาจในการพิจารณาคดีสิ่งแวดล้อมทั้งหมดเป็นไปตามกฎหมายทั่วไป ดังนั้นจึงมีทั้งที่อยู่ในอำนาจของผู้พิพากษาศาลปกครองเช่นเดียวกับผู้พิพากษาศาลแพ่งและคดีอาญา

ในประเทศที่อำนาจในการพิจารณาคดีสิ่งแวดล้อมส่วนใหญ่เป็นของศาลปกครอง กรณีมักลงเอยด้วยการมีอำนาจเพียงบางส่วน เช่น กระบวนพิจารณาทางอาญา ศาลอาญาเป็นผู้ตัดสิน และในประเด็นสิ่งแวดล้อมที่ปรากฏในคดีก็จะเป็นอำนาจของผู้พิพากษาที่กฎหมายกำหนดไว้ให้มีอำนาจตัดสิน

2) อะไรเป็นเกณฑ์ที่แบ่งแยกเขตอำนาจระหว่างศาลปกครอง ศาลยุติธรรมและศาลชำนาญพิเศษ

โดยทั่วไปแล้วไม่มีศาลชำนาญพิเศษที่มีอำนาจพิจารณาคดีสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะ มีข้อพิจารณา 3 ประการที่สามารถแยกคดีที่อยู่ในเขตอำนาจของศาลปกครองออกจากคดีอื่นได้ คือ

- 1) ต้องมีลักษณะที่แตกต่างอย่างชัดเจนจากศาลยุติธรรม
- 2) ต้องแตกต่างจากศาลยุติธรรม เว้นแต่กรณีที่ศาลสูงสุดจำเป็นต้องพิจารณาคดีเหล่านี้ ทั้งที่มาจากเขตอำนาจทางคดียุติธรรมและทางคดีปกครอง
- 3) เป็นส่วนหนึ่งของโครงสร้างทางกฎหมายเดียวกันและในประเด็นพิเศษบางประเด็น (ด้านสิ่งแวดล้อม) ซึ่งจะได้รับการพิจารณาโดยเขตอำนาจพิเศษ

มีข้อยกเว้นใน มอลตาที่มี "ศาลเพื่อการตรวจสอบการวางแผนและสิ่งแวดล้อม" ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในการบังคับให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติปกป้องสิ่งแวดล้อมและพระราชบัญญัตินำในระดับประเทศ

ในกรณีของฟินแลนด์ ศาลปกครองภูมิภาคเป็นผู้มีอำนาจในการดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมายคุ้มครองสิ่งแวดล้อมและกฎหมายน้ำในระดับประเทศ แต่การตัดสินใจต้องตั้งอยู่บนหลักเกณฑ์ของผู้เชี่ยวชาญทางเทคโนโลยีและทางนิเวศน์

เมื่อพิจารณาถึงหลักการแบ่งแยกอำนาจที่กำหนดโดยกฎหมายทั่วไปทำให้ผู้พิพากษาศาลปกครองมีหน้าที่ต้องพิจารณาข้อพิพาทระหว่างกฎหมายปกครองหรือเอกชนที่มีลักษณะเป็นการทำหน้าที่ในทางมหาชนด้วย

ดังนั้นข้อพิพาทที่เกิดขึ้นระหว่างบุคคลจึงอยู่ภายใต้อำนาจของศาลยุติธรรม ขณะที่ศาลอาญามีความรับผิดชอบในการพิจารณาคำฟ้องที่มีบทลงโทษและการฝ่าฝืนในการกระทำทางอาญา

โดยสรุปแล้วโดยทั่วไปเหตุที่เป็นจุดเริ่มต้นของการดำเนินการทางกฎหมายต้องถูกวิเคราะห์เพื่อระบุถึงลักษณะของข้อพิพาทก่อน

3) กรณีที่ศาลปกครองมีอำนาจ ศาลใดเป็นศาลที่มีอำนาจในชั้น

ต้นและชั้นอุทธรณ์

ในระบบกฎหมายของประเทศต่าง ๆ โดยหลักเกณฑ์ทั่วไปแล้วมีระบบเยียวยาแก้ไขโดยการอุทธรณ์

มีลักษณะพิเศษบางประการที่ต้องตั้งข้อสังเกตไว้ เช่น

ในประเทศสหพันธรัฐเช่น แคนาดา ถ้าเป็นการอุทธรณ์คัดค้านศาลจังหวัดหรือศาลสหพันธ์ เป็นที่รับรู้กันว่าจะต้องอุทธรณ์ต่อศาลด้านสิ่งแวดล้อมของออนตาริโอ

ในประเทศอังกฤษ คดีในชั้นต้นที่ได้รับการพิจารณาโดยองค์คณะดีปครองของอังกฤษและเวลส์ ต้องอุทธรณ์ไปยังศาลอุทธรณ์

ในประเทศเยอรมัน โดยเกณฑ์ทั่วไปแล้ว ศาลปกครองท้องถิ่นจะเป็นผู้พิจารณาคดีในชั้นต้น และการอุทธรณ์คัดค้านคำพิพากษาของศาลชั้นต้นได้รับการพิจารณาโดยศาลปกครองชั้นสูงเฉพาะเพียงคดีที่เป็นไปตามกฎหมายเท่านั้น ศาลปกครองแห่งสหพันธรัฐมีอำนาจพิจารณาเพียงคดีสำคัญ ๆ เกี่ยวกับโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ทางรถไฟ ท่อก๊าซ ประเด็นนิวเคลียร์ หรือ สนามบิน

3. วิธีพิจารณา

1) การเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม

1.1) มีหลักเกณฑ์อย่างไรในการรับฟ้องในกรณีที่เป็นการฟ้องคดี

โดยบุคคลธรรมดา (การละเมิดสิทธิหรือประโยชน์ส่วนบุคคล, การฟ้องคดีโดยประชาชน,...)

เงื่อนไขของการใช้สิทธิมีความแตกต่างกันออกไปในแต่ละประเทศ ซึ่งควรต้องตั้งข้อสังเกตไว้ดังนี้ :

- ปัจเจกชนแต่ละคนต้องแสดงให้เห็นทั้งผลประโยชน์ที่แท้จริงและการละเมิดสิทธิ เพื่อให้ตนเองมีความชอบธรรมและมีความสามารถในการยื่นฟ้อง
- ในฝรั่งเศสและลิชัวเนียนั้น การแสดงให้เห็นถึงประโยชน์ในการโต้แย้งคำสั่งก็เพียงพอที่ศาลจะรับฟ้องแล้ว ดังนั้นการให้เหตุผลในเรื่องการละเมิดต่อกฎหมายจึงไม่จำเป็น
- ในกรณีอื่น ๆ เช่น สโลวาเนีย เป็นที่น่าสังเกตว่าคุณสมบัติในการฟ้องคดีถูกกำหนดโดยองค์กรคุ้มครองสิ่งแวดล้อม

1.2) อะไรคือหลักเกณฑ์ในการรับฟ้องกรณีการริเริ่มฟ้องคดีโดยนิติบุคคล (โดยเฉพาะสมาคม, เอ็นจีโอ, องค์กรสาธารณะที่ทำงานเกี่ยวกับประเด็นสิ่งแวดล้อม) มีสมมติฐานหรือไม่ว่าผลประโยชน์ของพวกเขาดำรงอยู่ทำให้สามารถฟ้องคดีได้

สำหรับนิติบุคคลแล้ว เงื่อนไขคุณสมบัติในการฟ้องคดีเป็นเช่นเดียวกับบุคคลธรรมดาที่ได้กล่าวไว้แล้ว แต่มีความจำเป็นบางประการที่ควรแสดงไว้ :

- ในประเทศเช่น ไอออร์โคสต์และโรมาเนีย เงื่อนไขการฟ้องคดีดังกล่าวไม่ถูกปรับใช้กับนิติบุคคลในเรื่องที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม เพราะกฎหมายของพวกเขาได้ให้ความสำคัญว่าองค์กรเหล่านี้มีผลประโยชน์ทำให้มาใช้สิทธิ

- ในประเทศออสเตรเลีย ไม่อนุญาตให้บุคคลริเริ่มกระบวนการทางกฎหมายต่อศาลเพราะกฎหมายได้กำหนดความสามารถในการฟ้องคดีต่อศาลไว้เป็นการเฉพาะ อย่างไรก็ตามประชาชนมีสิทธิยื่นเกี่ยวกับรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมในโครงการที่ผ่านการอนุมัติของฝ่ายปกครองได้ในกรณีที่มีเชื่อว่ามีผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมไม่มีความชัดเจน

- ในประเทศฝรั่งเศสมีข้อสันนิษฐานว่าสมาคมที่ได้รับการรับรอง จะมีประโยชน์ที่เกี่ยวข้อง อย่างไรก็ตามข้อสันนิษฐานเดียวกันนี้ก็ต้องประกอบด้วยเงื่อนไขอีกหลายข้อ แต่ที่สำคัญต้องสามารถแสดงให้เห็นการเชื่อมโยงโดยตรง

ระหว่างคำตัดสินกับวัตถุประสงค์ของผู้ร้อง ปัจจุบันแม้จะขาดแคลนสมาชิกที่ได้รับการรับรอง แต่สมาคมก็อาจเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้เพียงแต่จะไม่ได้รับประโยชน์จากข้อสันนิษฐานข้างต้น

- ในประเทศแอลจีเรีย นิติบุคคลและเอ็นจีโอได้รับประโยชน์ในเรื่องกฎหมายสิ่งแวดล้อมที่ได้ให้ข้อสันนิษฐานว่าพวกเขามีประโยชน์เกี่ยวข้องที่จะดำเนินการได้

2) กระบวนการพิจารณา

2.1 มีกระบวนการอุทธรณ์ทางปกครองก่อนหรือไม่ (เป็นทางเลือกหรือบังคับ)

ประเทศส่วนใหญ่ (88%) การแก้ไขเยียวยาปัญหาเป็นแบบทางเลือก ส่วนที่เหลือ (12%) เป็นแบบบังคับ

ในการศึกษาของหลายประเทศ มีข้อสังเกตทั่วไปว่าไม่มีกระบวนการอุทธรณ์ทางปกครองแบบบังคับก่อนการเข้าถึงศาลปกครอง แต่ในแง่นี้ก็ไม่สามารถพูดได้ว่าประเทศเหล่านี้มีความขาดแคลนทรัพยากร เนื่องจากบางครั้งกฎหมายดังกล่าวถูกกำหนดไว้ให้เป็นทางเลือก ยิ่งไปกว่านั้น ยังมีสถานการณ์พิเศษบางสถานการณ์เช่น กรณีของประเทศแคนาดาที่กลไกอุทธรณ์เป็นทางเลือก แต่ถ้าผู้ฟ้องคดีอ้างว่าได้มีการอุทธรณ์ไปยังหน่วยงานรัฐและหน่วยงานรัฐไม่ตอบกลับมาภายใน 6 เดือน เรื่องนั้น ๆ ก็สามารถนำเข้าสู่การฟ้องคดีได้โดยไม่มีข้อจำกัดเรื่องระยะเวลา

กระบวนการดังกล่าวเป็นมาตรการบังคับในประเทศอื่น เช่น โรมานีเยอ ไอวอรีโคสต์ เซเนกัล เนเธอร์แลนด์ และ อินโดนีเซีย

ในกรณีพิเศษเช่นกรณีของประเทศเซเนกัล กระบวนการอุทธรณ์เป็นสิ่งจำเป็นในการฟ้องเพิกถอน แต่ถ้าเป็นคดีเกี่ยวกับการใช้อำนาจหน้าที่โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ก็ไม่เป็นมาตรการบังคับ

ในกรณีของประเทศแคเมอรูน คู่กรณีมีสิทธิในการอุทธรณ์ตามข้อตกลงเรื่องอนุญาโตตุลาการ/การไกล่เกลี่ยได้

2.2 หลังจากที่มีการออกคำสั่งทางปกครองไปแล้วการดำเนินการทางกฎหมายต้องทำภายในระยะเวลาเท่าใด (มีข้อจำกัดตามกฎหมายทั่วไป, มีข้อจำกัดที่เฉพาะขึ้นอยู่กับผู้ร้อง...)

เกี่ยวกับระยะเวลาในการโต้แย้งคำสั่งทางปกครองนั้น ปรากฏว่าทุกประเทศมีการกำหนดระยะเวลาไว้เป็นการเฉพาะ โดยระยะเวลาขึ้นอยู่กับกฎหมายภายในของแต่ละประเทศที่อยู่ภายใต้กฎหมายทั่วไปและไม่เกินหกเดือน

มีข้อยกเว้นเดียวคือกรณีของประเทศฝรั่งเศส ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการก่อสร้างที่อันตราย เช่น โรงงานนิวเคลียร์ ระยะเวลาคือสองปีซึ่งเป็นการกำหนดโดยรัฐสภา

2.3 การอุทธรณ์มีผลเป็นการทุเลาผลบังคับหรือไม่ ถ้าไม่ มีกระบวนการโดยสรุปเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวหรือไม่ (การทุเลาการบังคับ, มาตรการชั่วคราว...)

โดยทั่วไปแล้วการอุทธรณ์ไม่ได้เป็นการทุเลาผลบังคับ อย่างไรก็ตามในบางกรณีการทุเลาผลบังคับขึ้นอยู่กับข้อพิจารณาที่เกี่ยวข้อง ซึ่งศาลจะเป็นผู้พิจารณา (ออสเตเรีย) ในหลายประเทศสิทธิที่จะดำเนินการดังกล่าวมาจากการเรียกร้องของผู้ร้อง หรือมีขึ้นระหว่างที่มีการทุเลาผลบังคับของคำสั่งทางปกครอง (นอร์เวย์, อินโดนีเซีย, ไทย) หรือการปรับใช้มาตรการคุ้มครองที่เหมาะสมภายใต้การศึกษาเรื่อง

สิ่งแวดล้อม (อิตาลี) หรือเมื่อมีการใช้อำนาจเกินขอบเขต (ตูนิเซีย, ไออวรีโคสต์, เซเนกัล) กรณีของจีนการอุทธรณ์มีผลทุเลาการบังคับที่มีชื่อเรียกว่า “suspension resource” ซึ่งจะไม่เรียกว่าการอุทธรณ์ ในอีกด้านหนึ่งควรต้องเน้นให้เห็นว่าในประเทศทั้งหมดนั้นก็มีข้อยกเว้นอยู่เช่นในประเทศยูเครนและสโลเวเนีย ที่การอุทธรณ์มีผลเป็นการทุเลาการบังคับ

2.4 มีกฎเกณฑ์กระบวนการพิจารณาเฉพาะอื่น ๆ ในประเด็นด้านสิ่งแวดล้อมหรือไม่

โดยทั่วไปแล้วประเทศต่าง ๆ ไม่มีกฎระเบียบพิเศษในเรื่องสิ่งแวดล้อมสำหรับประเทศที่มีกฎระเบียบพิเศษก็จะเป็นผลจากการพัฒนาวิธีการเพื่อแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมภายในของตน

หัวข้อที่มีผลกระทบมากที่สุดหรือมีการพัฒนามากฎระเบียบขึ้น คือ เรื่องที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองน้ำ รายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม การป้องกันและควบคุมมลพิษ เหมืองแร่ ขยะและถนนในเมือง

เป็นที่สังเกตว่ากฎระเบียบที่มีอยู่จำนวนมากและแตกต่างกันหลากหลายในประเทศต่าง ๆ มีแนวโน้มที่จะนำไปสู่การจัดทำเป็นประมวลกฎหมายฉบับเดียว

3. อำนาจของผู้พิพากษา

3.1 ผู้พิพากษาที่รับผิดชอบในการสืบสวน/ระหว่างขั้นตอนการเตรียมการมีอำนาจอะไรบ้าง (การวิเคราะห์, เพื่อนศาล, การตรวจสอบพื้นที่, การสื่อสารข้อมูลโดยรัฐหรือผู้เกี่ยวข้องทางเศรษฐกิจ..)

อำนาจศาลมีแนวโน้มที่เป็นลักษณะทั่วไป ผู้พิพากษาศาลยุติธรรมและผู้พิพากษาศาลปกครองมีความรับผิดชอบที่ต้องแก้ไขประเด็นสิ่งแวดล้อม ไม่มี

หลักฐานชี้ว่ามีประเทศใดมีศาลชำนาญพิเศษที่มีอำนาจพิจารณาคดีสิ่งแวดล้อม ยกเว้นออสเตรเลียที่มีศาลสิ่งแวดล้อมอิสระ อย่างไรก็ตามการแสวงหาพยานหลักฐาน ศาลปกครองมีอำนาจเช่นเดียวกับศาลยุติธรรม

มีบางกรณีที่พยานหลักฐานที่ต้องใช้ในการระบุถึงข้อเท็จจริงในกระบวนการพิจารณาถูกเรียกร้องโดยคู่กรณี หรืออีกกรณีคือศาลมีอำนาจโดยตนเองในการออกหมายเรียกเมื่อพยานหลักฐานมีไม่เพียงพอ กรณีตัวอย่างเช่นศาลเรียกให้ผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องให้ความเห็น (เนเธอร์แลนด์, ฝรั่งเศส, เบลกีน่า ฟาไซ, เลบานอน, โปรตุเกส), ดำเนินการตรวจสอบ (เบอร์กีน่า ฟาไซ, อินโดนีเซีย, สวีเดน), การดำเนินการสอบสวนการสืบสวนคู่ขนาน (ตุรกี), การยอมรับคำเบิกความ (อิตาลี)

กรณียกเว้นหนึ่งคือในกรณีที่เป็นการกระทำความผิดอาญาต่อสิ่งแวดล้อมซึ่งอยู่ภายใต้อำนาจของอัยการ ซึ่งมีเครื่องมือในการเข้าถึงความจริง กรณีนี้จึงไม่มีผู้พิพากษาที่มีอำนาจเข้ามา อย่างไรก็ตามศาลปกติก็ยังคงมีอำนาจในการเข้าแทรกแซงกระบวนการสืบสวนได้ (โรมาเนีย)

ในทางตรงกันข้ามมีหลายกรณีเช่นในอิสราเอล ที่ผู้พิพากษาไม่ได้เข้ามาเกี่ยวข้องในกระบวนการเตรียมการ เนื่องจากพวกเขาอยู่ภายใต้กฎหมายจารีตประเพณี

3.2 การควบคุมตรวจสอบของศาลจำกัดอยู่แต่เพียงการควบคุมกระบวนการหรือไม่ ผู้พิพากษามีอำนาจควบคุมเนื้อหาของการตัดสินหรือไม่

โดยทั่วไปแล้วศาลมีอำนาจควบคุมได้ทั้งกระบวนการและเนื้อหา คำตัดสิน เหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะการแทรกแซงดังกล่าวของศาลผู้พิพากษาเป็นไปเพื่อเป็นหลักประกันว่าสิทธิจะไม่ถูกละเมิดโดยศาลในระดับที่ต่ำกว่าหรือฝ่ายปกครองหรือระหว่างคู่กรณีที่เกี่ยวข้องในกระบวนการ

3.3 การใช้อำนาจควบคุมตรวจสอบโดยศาลปกครองเป็นการควบคุมตรวจสอบสิทธิใช่หรือไม่ ศาลได้เข้าไปควบคุมถึงความเหมาะสมหรือไม่

เมื่อพิจารณาถึงการปฏิบัติหน้าที่ของศาลปกครอง เห็นได้ว่าบทบาทในภาพกว้างนั้นอยู่ภายใต้หลักของความชอบด้วยกฎหมาย หรือเป็นการวิเคราะห์ถึงความชอบด้วยกฎหมายของการกระทำทางปกครองที่กฎหมายสิ่งแวดล้อมเข้าไปเกี่ยวข้อง อย่างไรก็ตามในระดับของ “หลักการดำเนินคดีโดยดุลพินิจ”¹ แม้ว่าผู้พิพากษาจำนวนมากจะไม่ได้นำมาใช้ สิ่งนี้โดยปกติแล้วจะได้รับการนำไปใช้โดยผู้พิพากษาศาลอาญา ความจริงคือมีคดีน้อยมากเช่นกรณีของ สวิสเซอร์แลนด์และโรมาเนีย ที่หลักการดังกล่าวถูกพัฒนาขึ้นโดยผู้พิพากษาศาลปกครองด้วย สวีเดนก็ยึดหลักเรื่องความชอบด้วยกฎหมายแต่มีบางกรณีที่ใช้การตัดสินโดยหลักการดำเนินคดีโดยดุลพินิจ ทั้งนี้เพื่อให้คำพิพากษานำไปปฏิบัติได้ดีกว่า

3.4 ระดับของการควบคุมตรวจสอบโดยศาลเป็นระดับใด

รูปแบบของการควบคุมตรวจสอบและขอบเขตยังมีความไม่ชัดเจน โดยแตกต่างกันไปตามแต่ละประเทศ คำอธิบายบางส่วนก็เช่นการควบคุมความชอบด้วยกฎหมาย การควบคุมดุลพินิจและความเหมาะสม ส่วนการตีความแบบอื่น ขอบเขตของการควบคุม ศาลจะพิจารณาถึงการเข้าไปมีส่วนร่วมของพวกเขาในขั้นตอนต่างๆ หรือเกิดขึ้นจากตัวอย่างที่แตกต่างกันไปของเขตอำนาจในกฎระเบียบภายใน (ตัวอย่างที่สามเช่นกรณีของเยอรมัน)

¹ หลักการดำเนินคดีโดยดุลพินิจ (Principle of opportunity) เป็นหลักการในกฎหมายเนเธอร์แลนด์และฝรั่งเศส ซึ่งระบุว่า การกระทำ ความผิดจะถูกลงโทษก็ต่อเมื่อการดำเนินคดีได้พิจารณาถึงความเหมาะสมแล้ว กล่าวคือ อัยการมีอำนาจในการยกเลิกฟ้องจนกระบวนการพิจารณาทางอาญาได้หากเห็นว่าไม่สมควรดำเนินคดีในกรณีนั้น ๆ สำหรับประเทศไทย เป็นเรื่องดุลพินิจในการสั่งฟ้องของอัยการ ซึ่งหากอัยการเห็นว่า การฟ้องคดีไม่เป็นประโยชน์แก่สาธารณชนหรือจะขัดต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือจะมีผลกระทบต่อความมั่นคงหรือความปลอดภัย หรือต่อผลประโยชน์อันสำคัญของประเทศ อัยการสามารถทำความเห็นเสนอต่ออัยการสูงสุดได้ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 143 และระเบียบสำนักงานอัยการสูงสุดว่าด้วยการดำเนินคดีอาญาของพนักงานอัยการ พ.ศ.2547 ข้อ 78

พิจารณาประเทศที่มีการควบคุมในขั้นตอนของกระบวนการพิจารณา อาจสรุปได้ว่า แม้เราไม่อาจวัดได้ แต่ก็เห็นชัดเจนในส่วนที่เกี่ยวกับข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายที่ถูกพัฒนาขึ้นโดยผู้พิพากษาศาลชั้นต้นเมื่อมีการตัดสินคดี นอกจากนี้การตรวจสอบของศาลสูงคือการวิเคราะห์ควบคุมคำตัดสินของผู้พิพากษาศาลชั้นต้น แต่โดยทั่วไปคำตัดสินจะเน้นไปที่ข้อเท็จจริงใหม่ที่เกี่ยวข้องในการวินิจฉัยว่าคำตัดสินนั้นทำไปโดยชอบด้วยกฎหมายหรือไม่

สำหรับระดับข้อยกเว้นของฝรั่งเศสนั้น สามารถเน้นไปที่การควบคุมแบบจำกัด ปกติและเฉพาะเจาะจง ซึ่งแบบหลังเรียกว่าการควบคุมแบบสมดุล ซึ่งผู้พิพากษาใช้หลักนี้เพื่อวินิจฉัยผลกระทบในทางเศรษฐกิจและผลประโยชน์ของโครงการด้านสิ่งแวดล้อม

3.5 อะไรคือมาตรการที่ผู้พิพากษาสสามารถตัดสินได้

- ผู้พิพากษามีอำนาจเพียงเพิกถอนคำสั่งหรือมีอำนาจเปลี่ยนแปลงคำสั่งเป็นอย่างอื่นได้หรือไม่
- ผู้พิพากษามีอำนาจในการลงโทษ โดยการริเริ่มของตนเองหรือเฉพาะเมื่อมีคู่กรณีฝ่ายหนึ่งเรียกร้องหรือไม่
- ผู้พิพากษาสสามารถกำหนดค่าเสียหายได้หรือไม่ เขาคำนวณค่าเสียหายอย่างไร
- ผู้พิพากษามีอำนาจสั่งให้มีการแก้ไขฟื้นฟูได้หรือไม่ เป็นหน้าที่ของศาลที่ต้องสั่งหรือเป็นเพียงความเป็นไปได้ รูปแบบของการแก้ไขฟื้นฟูมีอะไรบ้าง (ค่าเสียหายทางกายภาพ, ค่าเสียหายทางการเงิน..)

ในบรรดามาตรการที่ศาลสามารถตัดสินได้ ประเทศต่าง ๆ ได้แสดงให้เห็นว่าอยู่บนฐานของความสามารถหรืออำนาจในการลงโทษด้วยการเพิกถอน การฟื้นฟูเยียวยาและการทำให้ดีขึ้น อำนาจเหล่านี้ถูกควบคุมกำกับโดยกฎหมายภายใน

ในระดับการตัดสินใจมีการตั้งข้อสังเกตไว้ว่าผู้พิพากษาศาลปกครองไม่มีความสามารถในการลงโทษ ดังนั้นอำนาจของพวกเขาจึงถูกจำกัดอยู่แต่เพียงการตรวจสอบความชอบด้วยกฎหมายของการกระทำ ที่จะนำไปสู่การเพิกถอนหรือการปรับปรุง เพื่อแก้ไขสถานการณ์ให้กลับไปเป็นดังเดิม (โปรตุเกส, ไอร์แลนด์, อิตาลี, อินโดนีเซีย, จีน, อียิปต์, และแอลจีเรีย)

ในกรณีที่เฉพาะเจาะจง มีข้อสังเกตว่าการเพิกถอนดังกล่าวมาจากกฎระเบียบภายในของรัฐ ซึ่งศาลจะมีอำนาจสั่งลงโทษได้ก็เฉพาะแต่เพียงกรณีคำสั่งของพวกเขาเป็นไปตามกฎระเบียบนั้น(ไซปรัส) ในประเทศเช่นมอลตาและเนเธอร์แลนด์ อำนาจในการลงโทษเป็นของ “ศาลตรวจสอบและวางแผนสิ่งแวดล้อม” ในฝรั่งเศสและกรีซ อำนาจศาลมาจากการเยียวยาเพิกถอนในส่วนที่เกี่ยวกับการใช้อำนาจเกินขอบเขต ในเยอรมันการแทรกแซงของผู้พิพากษาถูกจำกัดไว้เท่าที่กฎหมายให้อำนาจเท่านั้น โดยคำสั่งสามารถถูกเพิกถอนได้ นี่คือนิยามการตั้งอยู่บนฐานของหลักเกณฑ์ที่เน้นเรื่องการแบ่งแยกอำนาจที่ชัดเจนของฝ่ายรัฐ

ในกรณีของการเยียวยาฟื้นฟูสิทธิทางสิ่งแวดล้อม ประเทศเช่น นอร์เวย์ เป็นผู้นำในการยอมรับการเยียวยาฟื้นฟู ในลักษณะของการออกคำสั่งภายใน, คำสั่งคุ้มครองชั่วคราวในการพัฒนาโครงการ เมื่อสิทธิทางสิ่งแวดล้อมได้รับผลกระทบ ในกรณีนี้การเยียวยาถูกนิยามว่าเป็นทางกายภาพและการเยียวยาทางการเงิน

ในประเด็นเรื่องการทำให้ดีขึ้น รัฐเช่นฝรั่งเศสใช้วิธีการนี้ถ้ามีการนำเสนอในการฟ้องคดีอย่างสมบูรณ์แบบ ขัดแย้งกับกรณีของประเทศอิตาลีที่ไม่มี

อำนาจในการทำให้ดีขึ้น ดังนั้นอำนาจของศาลจึงมีเพียงการเพิกถอนการกระทำทางปกครองหรือชดใช้ค่าเสียหาย

จากที่กล่าวไว้ข้างต้น อาจสรุปได้ว่า

- ในเรื่องของอำนาจในการสั่งการนั้นแบ่งได้ 2 ลักษณะ คือ 1) ต้องเป็นกรณีใช้อำนาจเกินขอบเขต 2) ต้องมีการละเมิดโดยฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง
- อำนาจในการเยียวยาฟื้นฟู ปกป้องคุ้มครองสิ่งแวดล้อมเป็นเรื่องสำคัญ
- สำหรับอำนาจในการปรับปรุงมาตรการหนึ่งโดยการแทนที่ด้วยอีกมาตรการหนึ่ง ซึ่งปกป้องคุ้มครองสิทธิที่ได้รับการกล่าวอ้างว่าถูกละเมิดได้มากกว่า

4. การบังคับตามคำพิพากษาศาล

1) มีกลไกพิเศษเพื่อปฏิบัติการตามคำพิพากษาหรือไม่ (อำนาจในการคุ้มครองชั่วคราว, การจ่ายค่าปรับตามช่วงเวลา, มาตรการอื่นเพื่อบังคับหน่วยงานทางปกครองหรือผู้ปฏิบัติการทางเศรษฐกิจ)

โดยทั่วไปแล้วกลไกการปฏิบัติตามคำพิพากษาของศาลจะจำกัดอยู่ภายใต้คำพิพากษาศาลในเรื่องทางแพ่ง ในแง่นี้ ย่อมถือว่าไม่มีกลไกพิเศษเพื่อบังคับให้เป็นไปตามคำพิพากษาในกฎหมายสิ่งแวดล้อม มีน้อยมากที่ผู้พิพากษาใช้มาตรการบังคับรวมถึงมาตรการป้องกันเช่นกรณีของประเทศกรีซ อิตาลีและลิทัวเนีย

ในกรณีของกรีซ มาตรการคุ้มครองชั่วคราวจะถูกใช้ถ้ามีความเสียหายต่อบุคคลและมีความเชื่อมโยงกันระหว่างการกระทำและความเสียหาย ในกรณีที่ความเสียหายเป็นเรื่องทางกฎหมาย ก็จะมีการจัดการอย่างมีเหตุมีผล

ในประเทศอิตาลีมีคดีน้อยมากที่นำเสนอว่าคำสั่งทางปกครองไม่ชอบด้วยกฎหมาย จนต้องมีการแก้ไขความเสียหายที่เกิดจากคำสั่งดังกล่าว และเป็นไปได้ที่จะมีการชดเชยค่าเสียหายหรือแก้ไขเยียวยาให้กลับเป็นดังเดิม

ในลัทธิเวเนผู้ที่มีสิทธิได้รับค่าเสียหายต้องเข้าเงื่อนไขสามประการ คือ

- 1) การกระทำของฝ่ายปกครองต้องไม่ชอบด้วยกฎหมาย
- 2) มีความเสียหายเกิดขึ้นจริง
- 3) ต้องมีความเชื่อมโยงระหว่างการกระทำและผลความเสียหายที่เกิดขึ้น

ในประเทศอื่น ๆ กรณีของช้อยยกเว้นเช่นในประเทศสวิสเซอร์แลนด์ มีการสร้างกลไกขึ้นในฐานะของมาตรการเชิงป้องกัน ในประเทศฮังการีศาลไม่มีอำนาจในการกำหนดมาตรการ มีหน้าที่เพียงการตรวจสอบ เช่น ในคดีการตรวจสอบความชอบด้วยกฎหมายของคำสั่งที่เกี่ยวกับค่าปรับในการปกป้องคุ้มครองสิ่งแวดล้อม

ในประเทศเอเชีย กลไกส่วนมากที่ถูกใช้คือมาตรการเชิงป้องกันและการลงโทษในประเด็นที่เกี่ยวข้อง

ในประเทศแอฟริกา โดยทั่วไปไม่มีกลไกพิเศษที่จะเป็นหลักประกันในการปฏิบัติตามคำพิพากษา ยกเว้นแอลจีเรียและมาลีทาเนียที่ซึ่งศาลมีอำนาจในการคุ้มครองชั่วคราวและให้จ่ายค่าเสียหาย

ในกรณีอื่น ๆ กลไกสามารถถูกใช้ในรูปของคณะกรรมการติดตามการปฏิบัติตามคำพิพากษาที่มีศาลและคู่กรณีที่เกี่ยวข้องรวมเข้ามาในกระบวนการโดยมีลักษณะเป็นองค์กรสาธารณะมีหน้าที่เพื่อเป็นหลักประกันสิทธิด้านสิ่งแวดล้อมและการมีส่วนร่วมของส่วนรวม (โคล์มเบีย)

เมื่อพิจารณาถึงการบังคับตามคำพิพากษา เป็นที่น่าสังเกตว่าผู้พิพากษามีอำนาจในการสั่งให้มีการแก้ไขสิ่งแวดล้อมโดยทั่วไปและในกรณีที่มีการไม่ปฏิบัติตามคำสั่งศาล ศาลก็มีอำนาจในการลงโทษสำหรับการละเมิดอำนาจศาล อันเป็นกรณีที่เกี่ยวข้องกับการลงโทษปรับ

ในกรณีของประเทศเดนมาร์ค ตามกฎหมายปกป้องสิ่งแวดล้อม ถ้าการลงโทษปรับถูกพิจารณาว่าเป็นเครื่องมือที่ไม่มีประสิทธิภาพในการบังคับการตามคำพิพากษาของศาล เจ้าหน้าที่ท้องถิ่นก็สามารถบังคับให้มีการฟื้นฟูได้

2) ช่องทางกฎหมายที่เป็นไปได้ในการโต้แย้งคำตัดสินคืออะไร สามารถอุทธรณ์ได้ตามกฎหมายทั่วไปหรือไม่

ในหลายกรณีการอุทธรณ์ไม่สามารถทำได้ และในกรณีเช่นนั้น กฎระเบียบจำนวนมากถูกถือว่าเป็นสิ่งที่ไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ จากศาลรัฐธรรมนูญและการอุทธรณ์ต่อศาลปกครองสูงสุด

โดยทั่วไปแล้วรัฐส่วนใหญ่ (65%) สามารถอุทธรณ์คำสั่งต่อศาลปกครองได้ ทั้งจากฝ่ายที่ถูกบังคับ(ผู้ถูกฟ้องคดี) และฝ่ายผู้เสียหาย(ผู้ฟ้องคดี)

ในกรณีอื่นซึ่งเขตอำนาจเป็นแบบสหพันธรัฐหรือรัฐสภา โดยปกติการอุทธรณ์จะอุทธรณ์ต่อศาลสหพันธรัฐหรือศาลฎีกา ในคดีเหล่านี้การตรวจสอบเป็นเครื่องมือที่ไม่น่าพอใจ อย่างไรก็ตามมีข้อยกเว้นเช่นกรณีของฮังการีที่ศาลอาจชะลอการปฏิบัติตามคำสั่งสุดท้ายของศาลตามที่มีกฎหมายให้อำนาจไว้ได้ คำสั่งที่อยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลล้วนถูกอุทธรณ์ได้โดยคู่กรณี

ผู้เข้าร่วมการประชุมทั้งสิ้น 43 ประเทศ มาจากแอฟริกา 9, อเมริกา 3, เอเชีย 5 และยุโรป 26 ประเทศ